

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gid., za pol leta 8 gid., za četrt leta 4 gid., za en mesec 1 gid. 40 kr.

V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gid., za pol leta 6 gid., za četrt leta 3 gid., za en mesec 1 gid. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gid. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Štorečnine prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se oena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenemki nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 117.

V Ljubljani, v petek 23. maja 1890.

Letnik XVIII.

Le tako naprej!

S tem naslovom je objavil dné 19. maja „Sl. Narod“ članek s podpisom —r.—, pod katerim, kakor znano, sodeluje pri tem listu g. dr. Tavčar. Članek je naperjen proti vrednikoma „Slovenca“ in „Domoljuba“, saj brez napadov na te osebi ne zveržijo v zadnjem času pri „Narodu“ skoro nobenega članka in podlistka. Ta članek obsoja sam sebe; slabjšega in bolj milovanja vrednega spričevala bi člankarju tudi njegov najhujši političen nasprotnik ne mogel dati, kakor si ga je s tem člankom sam podpisal. Vse povemo, ako rečemo, da se vsa duševna sila in vrlina gospoda člankarja razodeva v „breah“, o katerih govori proti koncu članka.

Pač je umevno in odpustljivo, ako v naglici „in strepitu fori et belli“ pade kaka preostra, neumestna beseda, a da se preiščeno in tendenciozno zavija smisel pisane besede, da se s tako podlimi izrazi bije osebno po nasprotniku, to je bilo saj dozdej — nenavadno med omikanci. Pri omenjenem članku prevladuje sama slepa strast, razsodna pamet je pregnana. Kdor je članek prebral, rekel bo pač opravičeno s kraljem Lear-jem: My wits begin to run, pamet mi uhaja, tu neha zdrav razum. Pač bi bili želeli, da bi bil kdo zaklical člankarju, predno je objavil spis, besede: Parce, puer, stimulis et fortius utere loris!

In za kaj se gré v tem članku? Ali je morda domovina v nevarnosti? Za prazen nič, a bon plaisir, za strašilo, koje si je člankar najprej sam napravil, da je potem udrihal po njem.

„Domoljub“ je namreč po pravici ostro grajal naše „radikalne“ Slovence, ki so v svoji absolutni narodnostni ljubezni najbolj zagrizene Nemce vodili ob priliki zadnjih volitev v ljubljanski mestni zastop proti svojim slovenskim rojakom na volišče. To je faktum, ki se ne dá ovreči, ki je pa tudi nezdržljiv z absolutno narodnostjo; faktum ta je graje vreden za ljudi, ki vedno vpijejo: Narodnost, narodnost! a ob volitvah ne poznajo nobenega raz-

ločka med narodnostjo, le da dosežejo svoj namen — proti slovenskemu duhovniku.

To mora boleti vsacega, pravega slovenskega rodoljuba in to bi bolelo tudi prvega jugoslovenskega rodoljuba, Strossmayr-ja, ko bi bil stvarno podučen o teh dogodkih. V tem smislu je „Domoljub“ ironično, kakot „Narod“ sam prizna, rekel, da bi bil celó škof Strossmayr take slike vesel. To je smisel omenjenega stavka; „Narod“ pa ta stavek zavije, podtakne mu ravno nasprotni pomen ter kliče: Tu imate napad na škofa Strossmayr-ja, kakor si ga bolj preciznega misliti ne morete! Proti tako zlobnemu in tendencioznemu zavijanju resnice z vso odločnostjo oporekamo in izjavljamo, da je v očeh razsodnih čitateljev tudi vsa ploha psovk, ki se za tem stavkom vlije izpod peresa gosp. člankarja, popolnoma neosnovana ter brez realne podlage.

Še nekaj besed ad vocem: Strossmayr. — „Sl. Narod“ piše: „Kaj ima prevzvišeni vladika Josip Jurij, ta prevzorna oseba v malenkostni sedanjosti, kaj ima ta cerkveni orjak, kojega duh pretresel je koncil, kaj ima škof Strossmayr opraviti z ljubljansko dopolnilno volitvijo?“

Gospoda, kdo pa je prvi pomešal Strossmayr-jevo ime v to zadevo? Ali imate tako kratek spomin in ne veste več, da je prvi to storil „Narod“ sam dné 7. maja v listu, kjer piše „odlični slovenski rodoljub“:

„Mi nemamo Strossmayr-ja“ itd. — „ste tako srečni, da nazivljete škofa Strossmayr-ja svojega“ itd.

Vi ste torej ime Strossmayr-jevo prvi vtaknili v to zadevo in z ozirom na to vam je „Domoljub“ odgovoril. — Sploh pa je smešno očtati „Domoljuba“, da napada Strossmayr-ja. Kdor se namreč med Slovenci kaj méni za Strossmayr-jevo ime, znane mu je, da je ravno vrednik „Dom.“ preložil par krasnih njegovih okrožnic celoma in mnoge druge deloma v zlasti po člankih v „Slovenca“ in to že od leta 1881. Gotovo mu ni bil pri tem namen, da bi bil napadal Strossmayr-ja, pač pa ga pokazal kot vzornega katoliškega škofa, čegar nazorov pa mnogi ne poznajo in zato hočejo njegovo prečastno ime

zlorabiti za svoje namene. — Sploh pa se nam zdi, da „Narod“ onečastuje ime Strossmayr-jevo, kadar je sploh imenuje v svojih predalih, ker Strossmayr in pa „Narod“ stojita si na bistveno različnem stališču tudi gledé politike in javnega življenja, kar bo lahko dokazati iz „Naroda“ in iz spisov Strossmayr-jevih. Za danes omenim samo to-le: Vrednik „Domoljuba“ je imel srečo poslušati škofa Strossmayr-ja v Rimu v baziliki sv. Klemenca nad grobom sv. Cirila, kjer je v imenu tisočev zbranih Slovanov prisezal zvestobo rimski cerkvi, kakor je to izrazil v govoru pred Leonom XIII. rekoč: Kjer je Peter, tam je Cerkev! — to bodi naša vera, to verujemo mi vsi, o tem smo trdno prepričani, to bodemo nepremagani in stanoviti pričali do smrti! Tako Strossmayr o rimski cerkvi; in „Narod“ kako? Spomnimo se podraške afere in ne pozabimo, da je klevetnikom rimske cerkve odpiral svoje predale! — Kdo torej grdi Strossmayr-jevo ime?

Strossmayr piše v pastirski okrožnici l. 1889. o Leonu XIII.: „On (Leon) je zaisto ovomu našemu vremenu osebiti dar božji“; in „Narod“ za vlade Leona XIII. imenuje papeža — pero se nam ustavlja zapisati besedo, pravijo škofje v dotičnem listu — izvrg človeštva. — Kdo torej grdi Strossmayr-jevo ime?

Strossmayr tako visoko ceni okrožnice Leona XIII., da je njih zbirko, kakor sam pravi, „u knjižnici svojoj odmah poslije sv. pisma postavio“. O tej zbirki okrožnic pravi dalje; „Ovo bi djelo po mom čvrstom uvjerenju svaki državnik i pravnik u knjižnici svojoj sahraniti i često i često put poslije sv. pisma čitati i promatrati (preiščljevati) imao“. — Kdaj je „Narod“ katero teh po Strossmayrjevem mnenju tudi v političnem oziru važnih okrožnic objavil? — Kdo torej deluje v smislu Strossmayrjevem?

Strossmayr jokajoč udanosti sinovske ljubezni prosi v pričó 2000 v Vatikanu zbranih Slovanov v Rimu sv. Očeta blagoslova za slovenske narode, rekoč: Blagovolite, sv. Oče, potrditi te naše slovesne obljube ter podelite blagovoljno v zastavo božjih dobrot nam in vsem našim svoj očetovski blagoslov! — „Narod“ pa piše o priliki, ko je Ferdinand, knez

LISTEK.

Zgodovina cerkljanske fare.

Spisal Ivan Lavrenčič.

Deveta je tedaj na vrsto prišla za opisovanje „starodavna, velika in lepa“ fara cerkljanska v „Zgodovini fará ljubljanske škofije“, katero izdaje gosp. A. Koblar. Pred nami leži krasen zvezek, katerega smo prečitali z velikim zanimanjem. Še z večjim veseljem bodo pozdravili to knjigo Cerkljani sami in v tej fari kedaj službujoči duhovniki. Tudi take reči, katere vsak dan vidimo pred seboj, dobé večjo vrednost, ako se zgodovinsko opišejo. In kako lepi so prijetni spomini na znane nam kraje! V tem obziru je gosp. Lavrenčič ustregel domačinom in tujcem.

Da ni bil trud majhen, katerega je imel gosp. pisatelj, razvidi se že iz uvoda, kjer se naštevajo viri, namreč razni arhivi in tiskana dela. Vse te je bilo treba prebrskati, izcerpati in sestavljati nabrana zrnca. Težko se kaj takega zvrši v jednem letu.

Točen in dragocen je prirodznanski opis fare: hribov, vodá, vasij itd. „Slovenska Matica“ se bode

pri nabiranju krajevnih imen gotovo rada ozrla na take zanesljive topografične beležbe. Našteta je tudi domača flora.

Ako bi gradovi, kjer se dá kaj prida o njih najti, imeli svoj odstavek v knjigi, zdi se nam bolj umestno, kakor vtikati njih opis v prirodznanski oddelek. Kakor je storil g. pisatelj z zidanimi znamenji, bi bil lahko naredil tudi z gradovi. Statistika je kočljiva stvar, to nam kaže ljudsko štetje in potrjuje ta knjiga. Razlika med državno in duhovsko štetvijo prebivalcev je velika. Cerkljane slika pisatelj kot zeló verne in pobožne. Priča mu je veliko število odpravljenih in obstoječih bratovščin in sprevodov ter obiskovanje cerkvá. Bog to ohrani!

Obžaloval bode morebiti kdo, da je prazgodovinska dóba fare še premalo preiskana. Pokojni gospod Belec, duhovnik v Lahovčah, je na svoje troške kopal pred nekaj leti na kraju, ki se menda imenuje „Kalvarija“. Nabral je voz rimskih črepinj ter jih pripeljal v Ljubljano. Neki strokovnjak je po tem trdil, da je bila, če ne prej, vsaj za časa Rimljanov pri Lahovčah lončarska tovarna. Morebiti je prav po teh „Lahovih“ ali Rimljanjih, ki so tukaj izdelavali lonce, kraj dobil ime „Lahovče“. Tudi lončarska

obrt v sosednji Komendi je prej ko ne s tem v zvezi. Vendar o vsem tem bodo kaj temeljitega mogli pisati še le prihodnji rodovi, ko se povzdigne in razširi prazgodovinska véda.

Obširno in lepo je popisana zgodovina fare, ko je stala pod oglejskimi patrijarhi od svojega začetka do leta 1751. Prva gotova letnica o njenem obstanku je 1154. Veliko je fara pomogla k ustanovitvi velesovskega samostana; potem je pa bila leta 1353 istemu sama vtelesena. Ko je stala pod goriško škofijo, izgubila je Šentursko goro, pod ljubljansko pa zadobila dekanijsko čast za nekaj let. Kaj gladko se bere opis farne cerkve in njenih 13. hčerá. Ob času turških napadov je bila farna cerkev utrjen tabor, ki je varoval Cerkljane pred ljutimi neverniki. Njegov obris je bajé nekaj še visel v kapelaniji. Dolga vrsta duhovnih pastirjev in njih življenjepis pač utruje navadnega bralca, da povpraša: čemu tako obširno? Ali težko je v tej stvari zadeti zlato sredo. Po jedni strani bi bilo res zadosti, samo naštetí imena duhovnikov in pridedjati čas službovanja v fari; ali če se po drugi strani pomisli, da se neredko išče življenjepis tudi o neslavnih možéh zaradi posebnih zadržev, da je

bolgarski, sprejel vlado ter prosil papeža blagoslova, rekoč: „Ta blagoslov je naperjen proti vsemu Slovanstvu... Sicer pa blagoslov v politiki nima posebnega pomena.“ — Kdo torej diametralno nasprotuje Strossmayrjevemu nazorom?

O neodvisnosti papeževi in njega posvetni državi piše Strossmayr: „Največi državoslovci i državnici ovoga sveta kano politički dogma proglasili su načelo, da u Rimu dvie najvišji moči u jednoj ter istoj ruci združeni biti imaju“, ter je zato nedavno o priliki, ko je poročil konteso Vojnovičevo, navduševal v tem smislu zbrane odličnjake hrvatske in francoske, rekoč: „Molimo u Boga za [njega] (papeža), branimo ga svi, i posvetimo sav život naš, sve znanje naše, sav rad in posao naš, pak na posljudku, ako je potrebno in svu krv našu njemu, njegovomu dostojanstvu, njegovoj slobodi i nezavisnosti!“

V „Narodu“ pa piše porogljivo g. — r. — o priliki ljubljanskih volitev v tem oziru: „Tudi so gospodje (namreč konservativci) kovali različne naklepe. V mestnem zastopu hoteli so osnovati poseben konservativen klub... Posebne se je sklicevale naj bi se nalašč v namen, da bi se pretresavala sredstva, kako bi se papežu priborile njegove nekdanje dežele“ itd.

Strossmayr je torej za to pripravljen preliti svojo kri, g. — r. — pa v „Narodu“ ne more najti dovolj pikrih izrazov, da bi povsem osmešil opravičene srčne želje katolikov, da se vrne papežu, kar je njegovega, za kar dá Strossmayr rad svoje življenje!

Sedaj pa sodi slovenski svet: Kdo ima pravico sklicevati se na Strossmayrja? Kdo grdi njegovo ime, kdo njegove blagodejne namene? Ali ne „Narodovci“, ki zaničujejo in smešijo to, kar je Strossmayrju sveto, za kar z veseljem daruje svoje življenje? — Pač opravičeno sem torej rekel, da se skrni solnčno-čisto ime Strossmayrjevo, ako se imenuje v predalih „Narodovih“ ter se hoče zlorabiti proti vernim Slovincem, od take strani pač Strossmayr ne potrebuje zagovorov „par réparation d'honneur“.

Po teh pojasnilih objavim naj, kar piše gospod — r. — proti koncu članka; besede, ki v podlosti zastoj iščejo sebi enakih, ne rečem v slovenskem, ampak sploh v svetovnih slovstvih. On piše: „Če bi kje drugod taka oseba, kakor je naš gospod Andrej Kalan, predrznila se glodati na imenu takega veljaka, kot je škof Josip Jurij, bi mu nikdo ne odgovarjal drugače, nego z brkami v tisti del telesa, ki z njegovim mašnikovim posvečevanjem ničesa opraviti nema“.

Mašnikovo posvečevanje je jedno sedmerih zakramentov. Vprašamo: Kje se je brez kazni na tak nezasišan, svetoskrunski način grdilo najsvetejše svetstvo kat' exohen? Skrijta se Heine in Byron, učencem vajin vaju je daleč prekosil v frivolnosti. Tak nas bo učil, kako naj pišemo o Strossmayrju, tak, ki z nogami tepta in z blatom obkidava, kar je temu škofu najsvetejše? In takemu naj bi zaupal, naj bi se izročal vrli narod slovenski? Takemu se čudno zdí, ako smo prisiljeni mu zanikati katoliško prepričanje! — Sklenemo z besedo Caesarjevo, katero v zlasti gosp. člankarju pripuščamo v spomin: Sulla nescivit litteras, dictare non potuit.

Domoljub.

Delavsko vprašanje.

Govoril deželni poslanec Ig. Žitnik na III. shodu „Katol. polit. društva“ v Ljubljani.

(Konec.)

Oglejmo si sedaj ostale točke resolucije. V Avstriji imamo večinoma že vse postavno vrejeno. Tu imate najprvo določbo, da otroci pod 14. letom ne smejo delati in mladoletni od 14 do 18 leta pa po 6 ur na dan. Naša avstrijska postava pa prepoveduje delo otrokom pred 12. letom in določuje onim od 14. do 18. leta po 8 ur na dan. Dalje že postava prepoveduje ženskam ponočno delo, isto tako imamo postavno določen nedeljski počitek; žal, da je ta postava vedno le še na papirji.

Dalje zahtevajo delavci, da se odpravi „truck-system“. Ta zahteva je povsem opravičena. „Truck-system“ je „Drucksystem“. Revni delavec mora krvavo prislužene novce dajati svojemu gospodu za slabo in sprijeno hrano, tako da delavca dvakrat zatira. V tem oziru je naša obrtna postava še jako pomanjkljiva. Delavci zahtevajo tudi obrtne nadzornike, katere naj plačuje država, a vsaj polovico njih pa izvolijo delavci.

Tudi obrtne nadzornike imamo že v Avstriji; plačuje jih država, treba je še, da jih polovico volijo delavci. Jaz sodim, da tudi ta zahteva ni pretirana in delavcem lahko ustrežejo. Toliko o tej resoluciji.

Priznati pa moramo, da so države doslej premalo storile za zboljšanje gmotnega stanja delavcev. Vedno rastoči napredek industrije je povzročil „švindeln-konkurencijo“, kmetu so vzeli delavce, delavcu pa trdna tla. Kmet nima hlapcev, rokodelc le zaslužka, industrija pa na tisoče lačnih delavcev.

Iz tega pa morete sklepati, da se mora nekaj storiti, in da ta vrsta ljudi ne more se le s silo utolažiti. To bi bilo krivično in nesreča. Mi želimo, da postavodajalci tudi na dalje skrbé, kako bi delavcem zboljšali življenje. Mi želimo in opominjamo naše poslance, naj bi se spopolnile, zboljšale postave, katere že imamo: Bolniška zavarovanja, zavarovanja proti nezgodam, obrtna postava proti nemejenosti, postava proti skupuhom, o nedeljskem počitku, o varstvu otrok, mladih ljudi in žensk itd. Mi pa tudi želimo, da bi se te postave, katere že imamo, odločno in pravično povsod izvrševale, in v mnogem oziru bi se zboljšalo.

Glasno in jasno kliče I. dan majnika vsem, ki hočejo slišati, da je že pereče socialno vprašanje in zahteva korenite rešitve.

Ko je sedanji nemški cesar Viljem II. sklical v Berlin mednarodno konferenco v varstvo delavcev, pisal je slavno vladajočemu sedanjemu papežu Leonu XIII. pismo, v katerem prosi božjega namestnika dobrotne podpore. Na to pismo mu je odgovoril sv. oče, da delavsko vprašanje zanima ves svet. Zato je tudi on kot poglavar katoliške cerkve pri mnogih prilikah razodeval svoje misli o tem vprašanju, ki naj bi se po naukih sv. vere rešilo pravično in primerno za delavce in delodajalce.

In v resnici! Vojaki na straži, na tisoče delavcev, ki praznujejo doslej nenavaden praznik, strah in vznemirjenost prebivalstva, strogi ukazi in opomin cesarskih namestnikov in deželnih predsed-

marsikaka fara ponosna, če vé še tako neznatne drobtinice o svojih starejih župnikih (za Cerklje se je dosedaj našlo po listinah 43 župnikov, in sicer 18 že do leta 1500), da posebno priprosto ljudstvo v opisani fari rajši čita in posluša životopise svojih bivših duhovnih pastirjev, kakor najlepše povesti, — reči se mora, da tudi ta trud pisateljev ni bil zaman. Proslavil se je cerkljanski kapelan Ivan Puhar, ki je izumil fotografovanje na steklo, ter je za to dobil zlato svetinjo na razstavi v Londonu.

Šola cerkljanska lahko praznuje stoletnico svojega obstanka; v Zalogu se je pa ustanovila leta 1859. Med odličnimi Cerkljani najdeš nekaj mož, ki so stopili nad navadno površje vsakdanjega življenja, n. pr.: Globočniki, Matej Ravnikar, Davorin Jenko itd. Oče slovenskega naroda — dr. Janez Bleiweis — je opisan kot častni občan cerkljanski, z vznesenimi besedami, in jednako g. deželni predsednik baron A. Winkler.

„Duh Bleiweisov naj ostane vedno med nami in potomci!“ tako sklene pisatelj prvi životopis.

Vsak iskren Slovenec rad pritrđi tej želji, kakor tudi, da bi se vzdržala pisalčeva trditev o podelitvi narodnega miru po drugem dostojanstveniku!

Dve listini v latinskem jeziku delata sklep tej

dragoceni knjigi. Jezikovnih in stvarnih napak smo zasledili v njej kaj malo, tako da se nam še „Ppravki“ na koncu zdé premalenkosti.

Dostavimo naj še, da je knjiga pisana z vzvišenega zgodovinskega stališča, brez ozira na vsakdanje politične vetrove. Pozná se tudi pri pisatelju neka samozavest in kritična razsodnost, kar kaže, da ni sedaj prvič stopil na literarno polje.

Čestitati bi si mogla marsikaka fara, ko bi imela, kakor Cerklje, 158 tiskanih strani svoje zgodovine. Take bukve se hranijo na polici še za pozne vnuke. Zato je umno storil založnik, častiti gospod Anton Golobič, da je dal to zgodovino z lepimi črkami na trden in fin papir krasno natisniti. Prav dobro se podá spredaj izvrstno fototipovana slika sedanje farne cerkve cerkljanske.

Priporočamo zeló toplo to knjigo vsem slovenskim rodoljubom, da jo kupijo, ne le zaradi nje vsebine, ampak tudi zaradi tega, da se pospeši dobra stvar, namreč nadaljevanje pričetega dela. Kamen do kamna palača!

Dobi se knjiga v Cerkljah in v „Kat. Bukvarni“ v Ljubljani, mehko vezana za 90 kr. in trdo vezana za 1 glđ.

nikov kažejo, da utegnejo sedanje zamotane socialne razmere prej ali slej biti nevarne človeški družbi. Kakor sem že omenil, zatonilo je solnce dné 1. majnika brez posebnih neredov. Ali pa smemo upati, da se morda danes ali jutri ne povrne enaka nevarnost, da more le jeden nepremišljen korak dati povod krvavim pretepom? Gospóda, kakor kažejo znamenja, bližamo se časom, ko se socialno vprašanje več ne bode moglo reševati z jeklom in smodnikom, temveč edino le postavnim potom po krščanskim načelih. Vprašam Vas, kje pa tiči glavni vzrok žalostnih sedanjih socialnih razmer?

Rečem ob kratkem: Vzrok je ta, da se je človeštvo obrnilo od krščanstva, da ljudje nočejo poznati ali ne poznajo naukov božjih in cerkvenih.

Brez meča in brez puške je Božji Sin ustanovil katoliško cerkev ter s svojim naukom preobrazil svetu lice, dal podlago novemu življenju in provzročil — če smem v primeri tako reči — revolucijo socialnih razmer, da zgodovina ne pozna večje.

Le ozrimo se nazaj v paganske čase! Tedaj so zasramovali delavca, ki je s svojimi žulji preživljal bogatine. Brez števila sužnjev so imeli stari Grki in Rimljani na svojih posestvih in v svojih hišah. Suženj je bil pri hiši, kakor sedaj pri nas črna živina. Rimljan ni hotel delati, ko ga je bogastvo zapeljalo do mehkužnosti, zapravljenosti, potrate in nečloveškega življenja. Prevzetnost, poželjivost itd., to je bilo, s čimur si je Rimljan preganjal dolg čas. Doli pod njim pa je delavec, suženj, škripal z zobmi, ko je videl potratno življenje svojega gospoda, želel si je trenotka, da s silo stegne svoje trde roke po sladnostih življenja. Tako se je bližala mogočna rimljanska država svojemu propadu, ko je pristajalo čisto solnce krščanstva, delavcu dalo njegove pravice, delo posvetilo in tako rešilo človeško družbo. Pagani so sicer zaničevali tkalce, čevljarje in krojače kot nevedno in surovo trumo, vprašali so s farizejem Kristusa: „Ali ni ta sin tesarjev?“ Toda delo je dobilo svoje spoštovanje, ljudje se ga s časom niso več sramovali, in z delom je zginila prejšnja potratljivost, nov red je prišel v družine in države. Gospod je učil: „Ljubi svojega bližnjega, kakor sam sebe.“ Ljudje so čutili, da imajo pred Bogom enake pravice. Ljudje so bili sicer še ločeni po stanovih, toda pal je kitajski zid med delavcem in gospodom, ker vsakdo lotil se je dela.

In glejte! Kamor je vrglo solnce krščanstva svoje dobrodejne žarke, kamor je palo seme božjih naukov, povsod vidimo, da se je množil premožen srednji stan. Zgodovina nam ne vé povedati, da bi le nekateri imeli nakopičene milijone denarja in da bi poleg njih stradalo na milijone sohranjanov.

Kolikor bolj pa gine živa vera, kolikor dalje se človek odmika krščanstvu, toliko bolj propada srednji stan in kapital se steka v roke posameznih oseb. To vidimo tudi v naših časih. Staro paganstvo se širi med nami, zato pa so tudi naše socialne razmere vedno bolj podobne starim rimljanskim. In zakaj gremo tako hitro rakovo pot?

Poglejte v tovarne in delavnice! Stroj stoji pri stroju, delo človeške roke nima več prejšnje vrednosti. Ali naj morda pomečemo vse stroje v plavže, da zgoré in se stopé? Ne, človeški um si je izmislil pripomočke, ki mu služijo pri delu. Toda največ iznajdb prišlo je na dan ravno v tem času, ko so veljala in gospodovala načela francoske revolucije, načela skrajne svobode, načela sebičnosti in zatiranja. Kaj pa je storil liberalizem, da ga obsojamo in z vso pravico zavračamo?

Hotel je delo oprostiti, pa ga je podjarmil kapitalu; oprostiti je hotel verig vse moči, pa jih je vkoval v verige revščine; delavca je hotel odvezati od grude, zemlje, pa mu je izpodnesel tla, na katerih je stal; hotel je blagostanje v družbi, pa je ustvaril na jedni strani pomanjkanje, na drugi obilnost, zaslužek je hotel zvišati, pa ga je napravil sužnja; obetal je, uničiti vse monopole, pa je vpeljal monopol onih, ki imajo milijone; obljuboval je, zaščititi vojske, pa je napravil strašno vojsko med državljani; odkrižati se je hotel države, pa ji je naložil neznosna bremena; človeško družbo je hotel zboljšati, pa jo je spridil; s kratka: hotel je nemejeno prostost, pa je vpeljal hlapčevanje; hotel je liberalizem vse drugo, kar je v resnici dosegel, zato pa je tudi dokazal, da je zidal le zlate gradove v oblake. Da — tudi v liberalizmu je napredovalo človeštvo, ker je iznašlo sredstva, s katerimi more močnejši zatirati slabjšega. In katero

Je glavno sredstvo? Denar! Ta je sveta vladar! Utegne mi kdo ugovarjati! — Prepričajte se! Može, ki imajo denar in znajo, zidali so tovarno za tovarno, postavili stroj za strojem. Ljudje so drli v tovarne, kjer so izdelovali ogromne kopice blaga. Mali obrtnik z golo roko ni mogel več tekmovati s tovarno, postal je fabriški delavec. In kakšno je plačilo? Plačila niso merili in mnogokje ne merijo po dohodku in delavčevih potrebah, temveč so ga znižali, kolikor mogoče, ker delavcev se ni zmanjkalo. Tako so v mnogih večjih tovarnah delavci le živi stroji. Gospodar se ni zmenil za delavca, kako ta živi, kako živi delavčeva družina itd.; on je gledal le na to, da je delavec določen mu čas stal pri stroju. Tako se je gospod previsoko povzdignil nad delavca, delavec se je odtrgal in odtujil svoji družini, družina je propala, ker žena je morala na delo, istotako otroci že s 13. in 14. leti, mlajši pa so se klatili okrog brez váruha in učenika. Tako je večinoma zdivjal ta rod. Gospóda, in take razmere so še sedaj v mestih in deželah, kjer je industrija doma, kjer stoji tovarna pri tovarni.

Delavec je to čutil, pešala mu je moč vsled dolzega dela v slabem zraku in vsled pičle hrane; postajal je nevoljen, delo mu je mrzilo. Ali je čudno potem, da so delavci pričeli delo ustavljati, delati nemire, ko so videli, da gospod vedno množi svoje premoženje, delavec pa strada in hira? In vrh temu je bil delavec na milost in nemilost izročen svojemu gospodu, ker države niso povsod postavno vredile razmer med delavci in delodajalci.

Pri tem pa so bili višji gospodje še slepi, ker vzeli so delavcu to, kar mu prepoveduje nemire, nereda, prekucije itd. Vzeli so mu polagoma vso vero iz srca. Pustili so delavca leta in leta brez verskega poduka; zabranjevali so mu priložnost, da bi hodil k božji službi; norčevali so se iz najsvetejših stvarij, vso veljavo, cerkveno in svetno, tep-tali so v blato, le zlatega teleta so postavili na altar ter plesali okoli njega. Ljudem so zamorili vest in vero na božjo pravičnost, ki plačuje in kaznuje, vzeli so mu tolažbo za večnost, ter mu kazali kot jedino pravi namen, vživanje v tem življenju. Ali se torej čudite ljudem, da hočejo sedaj tudi to imeti, kar so jim obljubovali?

Socijalno vprašanje ni le boj za zaslužek, za kruh, za obstanek; to vprašanje je v prvi vrsti versko. Dajte delavcu, ki leto in dan od znotraj ne vidi cerkve, ne posluša krščanskih nauk, — dajte mu, kolikor želi, on ne bode zadovoljen, dokler nima žive vere!

Bog je zapovedal: Šest dnij delaj, sedmi dan pa počivaj! Toda delavec mora večinoma zanemarjati to zapoved, svojo krščansko dolžnost. Pri stroju mora ob nedeljah in praznikih polagati kadilo na altar zlatega teleta, da se iz tovarniških dimnikov kadí in valí gost in črn dim.

Da, veliko se je grešilo v tem oziru. Ko se je n. pr. postavila kje tovarna, bobnali in klicali so skupaj delavce, odpirali pivarne in žganjarije, toda za cerkvico, kjer bi tudi delavec mogel izvrševati svojo versko dolžnost, ni bilo prostora.

Ako hočejo države rešiti socijalno vprašanje, ni dovolj, da delavcem zvišajo plače, da kujejo postave za in proti delavcem, da jim skrbé za boljša stanovanja itd., treba je dati ljudem vero nazaj. Kdor hoče socijalno vprašanje rešiti le z vnanjimi sredstvi, n. pr. da bi se premoženje razdelilo med ljudi na jednake dele, ta ne razume socijalnega vprašanja.

Taka vnanja sredstva le za kratek čas zamašé vire štrajkov, izgredov in nemirov, a ko to sredstvo več ne drži, tem huje bruhne na dan hudournik človeških strastij. Le krščanstvo more zaceliti to rano na telesu človeštva. Revščina bi se takoj zmanjšala, da so le ljudje drugih mislij, boljšega prepričanja.

Kako pa se imenuje ta bolezen človeštva? Nenasitna sebičnost, lakomnost, samogoltnost in poželjivost po veselji in vživanju. In ta bolezen se je prijela bogatih in revnih. Bogatin brez namena grabi denar, le zaradi denarja; revež pa še to, kar zasluži, navadno hitro požene po grlu, ali potratí za obleko, igro itd. Kdo more sedaj obema ustreči? Čeho mora navadno plačati tisti, ki kupuje.

Radoveden sem, kaj bi svet rekel, ko bi naš kmet plug in motiko vrgel v jarek, vlegel se v senco in štrajkal? In vendar je naša država poljedelska država in poljedelec nosí že neznosna bremena, a doslej nismo še slišali, da bi kmet ustavil svoje

delo. Dela od jutra do mraka, v pozno noč, da plačuje svoj davek, drage posle in da slabo živi. Pa kaj, živi! Strada, da se vá-nj vidi, to vsaj je žalostna resnica v mnogih krajih kranjske dežele. Teško zapusti svoj dom, zemljo, kjer se je rodil, a to stori v zadnji sili, da si išče kruha drugod — v Ameriki. On ne razgraja, ne štrajka, ker, hvala Bogu, on si je v obče ohranil še trdno in živo vero.

Zadovoljnosti, potrpežljivosti z malim, to uči le krščanstvo re veža, in nasprotno bogatina uči zmernosti, radodarnosti in ljubezni do bližnjega, do sobrata, katerega ni mati pri rojstvu položila na mehko pernico. Ako torej bogatini ne bodo zmernejši in radodarnejši, ako ne bodo odpirali usmiljenih rok do bližnjega, in ako na drugi strani nižji stanovi ne bodo zadovoljniji s svojim stanom in potrpežljivejši ako bode obema le denar zadnji in edini namen na svetu, potem noben Bismarck ne reši socijalnega vprašanja. Bogatin mora stopiti s svoje višave, zavediti se, da je umrjoč človek in Bog njegov gospod, on ne sme gledati na delavca, kakor da bi bil ta le slepo in smrtno orodje, stroj ali mašina.

Delavec zopet mora isto tako videti pred seboj večni svoj namen ter spoznati, da je delo zapoved Stvarnikova za vsacega človeka. Kakor veljajo za delodajalca postave krščanske pravičnosti in ljubezni, tako veljajo za delavca postave krščanskega življenja, varnosti, zadovoljnosti in potrpežljivosti. Dokler ne bomo do tega prišli, tako dolgo ne bodo pomagale ne delavske bolniške blagajnice, ne zavarovanja proti nesrečam, akoravno so te naprave potrebne. Krščanska načela morajo dobiti zopet svojo veljavo v državi in družini, vrediti se morajo po teh načelih razmere med delodajalci in delavci. Človek ne sme biti le stroj, le inventar, pa — tudi ne tiger, temveč kristijan, sobrat.

Gospóda, državniki in politiki bodo skoraj gotovo poskušali še vse druge pripomočke, da rešijo socijalno vprašanje; tekla bode morda še kri. In ko bode brezverstvo dokončalo svoje delo, ko se bode umaknila prava krščanska prostost suženstvu človeških strasti, sovraštva in nevoščljivosti, ko bode človek pozabil na večno kazen in plačilo, ko ne bode več stalnega premoženja, ko bode splošna revščina med nižjimi stanovi, ko bode mož zaničeval svojo ženo kakor stari pagan, ko več ne bode v družinah krščanskih mater in sester, temuč le sprijene ženske, ko bodo pokale zadnje vezi v družini in državi — tedaj bodo oni, ki bodo še ostali živi pod razvalinami krščanskega reda, proseč stegavali roke po življenju in moči, po Kristusu in njegovi cerkvi.

Da bi pač že sedaj ljudje spoznali krivo pot, da jim ne bode treba skozi rudače morje krvi in ognja hoditi v obljubljeni deželo srečnega in zadovoljnega življenja.

Politični pregled.

V Ljubljani, 23. maja.

Notranje dežele.

Češki deželni zbor. Kakor znano, odposlalo je več občin peticije deželnemu zboru proti češko-nemški spravi. Nasproti tem peticijam se oglašajo Staročehi s peticijami, v katerih naglašajo, kaj naj se predružači na vladnih predlogah, kaj dostavi ali izpusti. Strinjajo pa se z razdelitvijo deželnega šolskega in kulturnega sveta, ter odločno zahtevajo, naj se češke manjšine ločijo iz nemških okrajev ter uvede češčina kot notranji uradni jezik. Dalje tudi zahtevajo novo trgovsko zbornico in premembo splošnega volilnega reda.

Moravska. Brnski „Hlas“ priporoča, naj bi dr. vitez Šrom sklical shod moravskih Čehov. Tak shod je potreben, ker so Čehi na Moravskem premalo organizovani. Na shodu bi se zastopniki dogovorili o skupnem postopanju. Ljudstvo je nezadovoljno, stari voditelji zgublajo zaupanje, na površje pa se silijo mladi in politično nezreli ljudje. Posebno sedaj pred deželnimi volitvami bil bi potreben ta shod, ker ni skupnega vodstva.

Ogerska. V ogerskem državnem zboru se vrši debata o reviziji domovinske postave. V sredo je ministerski predsednik grof Szapary odgovarjal opoziciji. Rekel je mej drugim: Ogerska je po državnem pravu monarhijska država; kdor je ogerski državljan, je tudi podložnik kronanega kralja. Ludovik Košut pa je izjavil, da noče biti podložnik kraljev in da so vse naše razmere brezpravnost. Čudno je torej, da človek, ki noče priznati kralja, zahteva od tega, naj postavodaja zanj dela izjemo. Košut tudi ne prizna nagodbe iz leta 1867. Naposled opozarja minister zbornico, naj zavrzé predlog Iranyjev, vsled katerega je moral odstopiti Tisza, ker se je izrekel zanj.

Vnanje države.

Nemčija in Rusija. „Mosk. Vjedomosti“ pravijo, da se ne morejo sprijazniti z mnenjem nekaterih ruskih listov, vzlasti „Novosti“, ki verujejo, da je nemška vnanja politika po odstopu Bismarck-ovem miroljubna in da podaja Nemčija Rusiji prijateljsko roko, katere ni smeti zavrniti. Moskovski list pravi: Nemčija pa se drži trdno trodržavne zaveze, katere namen je dovolj označen. Dvema gospodoma služiti ni mogoče, nemška vnanja politika se bode še na dalje razvijala v smislu strahovanja sosednih držav. Grof Moltke je primerjal Evropo s sodom smodnika, za katerega je treba le iskrice, da ga raznese. General Caprivi vé tako dobro, kakor Bismarck, da bode prihodnja vojna za življenje in smrt. Pa če sta se Caprivi in Bismarck tako izrazila, le da bi se vojaški predlog izvel, gotovo ni govoril cesar Viljem iz istih povodov. Iz njegovih govorov v Bremi in Kraljevci je dovolj jasno, da imajo Rusijo za sovražnika Nemčije. Če pa Rusija po besedah ruskega cara ne prične vojne, namerava jo Nemčija izzivati na boj, in sicer se utegne to kmalu zgoditi. Kdor želi miru, poslučuje se drugačnih besed in sredstev, kakor so nemškega cesarja. Windthorst je z vso pravico opomnil, da se pripravlja vlada na vojno, a da bi bilo mnogo pametneje, skrbeti za mejnarodni mir; — miru ni sicer tako težko ohraniti, a v Berlinu zavozili so državni voz žalibog v tako močvirje, da ga ne bi mogle več izvleči celó nove, krepke roke. Le ko bi Nemčija držala se mejnarodnih pogodb in vseh, kateri motijo pogodbe, ne pripoznala za svoje, potem ne bi imele sosedne države toliko nezaupanja do Nemčije. Najnovejši Jan z oljkino vejo v eni, z mečem v drugi roki vsekako le preti in kalí mejnarodni mir.

Bolgarija. Kakor znano, pričela se je zopet obravnava zarote Paničeve in njegovih pristašev. Tamošnji dopisovalec „Vaterlandu“ podaje vtis, ki so ga napravili zatoženci, ko so prišli prvič pred sodišče. Panica, petintridesetletni mož, je na pogled skoro za deset let mlajši. Oblečen je preprosto meščansko, dočim imajo njegovi sozarotniki uniforme. Na vprašanja odgovarja hitro, brez premisleka, malomarno in se ne more zamisliti v resnost svojega položaja. Njegov nastop je baš tak, kakor vse njegovo dosedanje življenje; pred sodiščem obnaša se nekako drzno in ne kaže onega vojaškega spoštovanja, kakor nekateri njegovi sozarotniki. Bivši častnik Čavdarov, Tatev, Nošarov in Stamenov so napravili na občinstvo popolnoma dober vtis. Slab vtis pa je napravil Risov, bivši vrednik, ki je odgovoril na vprašanje, katero je njegovo veroizpovedanje, po daljšem obotavljanju smehljal se: „Pravoslavno“. Odvetnika Mateeva obraz je pričal o njegovem težkem in resnem položaji. Na vprašanje predsednikovo, ali ima kakega zagovornika, odgovoril je: „Ni mi ga treba, saj se sam lahko zagovarjam“. Najžalostnejša prikazen je bil slabotni petinšestdesetletni Kisimov. O njegovem dosedanem življenju ni moči kaj več povedati, kajti živel je na tistem. Še-le na stare dni mu je usojeno, pokazati se javnosti in še zdaj le v slabi podobi. Poleg njega stoji dvajsetletni zatoženec Štefanov. Kaka razlika med obema. Prvi sivolas starček, drugi brezskrben mladenič; prvi izkušen mož, drugi neizkušen vročekrvnik. Oba bodeda dobila polajšano kazen; prvi radi velike, drugi radi male, nezrele starosti. Ostali zatoženci so vsakdanje osebe, kakor jih vidavamo lahko vsak dan na zatožni klopi.

Francija. Poslanec Laguerre, poznat kot zvest Boulangerjev prijatelj, hoče rešiti ostanke razpalega boulangizma in združiti jih v novo stranko z imenom „republikansko-socijalistiško-revizionistiška zaveza“. — Tega precej dolgega imena se gotovo ni ustrašila francoska vlada. Smrtnozadeto truplo boulangizma gotovo ne vstane več v svoji nekdanji moči in nevarnosti.

Belgija. Belgijski kralj Leopold II. se je za svojega bivanja v Londonu posvetoval z angleškimi državniki o delavskem vprašanju, s katerim se kralj sam pridno bavi. Namen njegovega posvetovanja je bil pred vsem, da bi mogel rešiti delavce agitacij evropskih anarhistov. — Salisbury je govoril s kraljem o koristi mejnarodnega sporazumenja, da bi se zaprečilo agitovanje imenovanih zapeljivcev. Kralj je opomnil, da je zavetišče krivičnikov na Angleškem skoro največja nevarnost za človeško družbo. Ko ne bi bilo v Londonu toliko ubežnih revolucijonarjev, zmanjšala bi se socijalistiška propaganda v Belgiji, Nemčiji in Franciji, ter število ruskih nihilistov bi se skrčilo za tri četrtine. Istotako bi bilo z Italijo in Španijo, kjer vodi najhujše agitacije angleški odbor, ter vodijo socijaliste inozemski agitatorji. Salisbury gotovo ni dvomil nad resnico kraljevih besed, vendar je opomnil, da ni še ugoden čas, da bi se predložil angleški zbornici predlog o zatiranju tujih anarhistov.

Izvirni dopisi.

Z Blok, 15. maja. Rajska vspomlad se nam vrača iz cvetnih južnih logov, golo drevje oblači v zeleno in pestro obleko, na polja trosi drobne evetlice. Kdo bi je ne bil vesel? Se drobne ptičice pozdravljajo jo s tisočnimi glasovi in pevajo jej srčne slavošpeve.

Dnevne novice.

(Presvetli cesar) je daroval za cerkev sv. Jožefa v Riemanjih 100 gl.

(Ceste na Kranjskem.) Po državnem proračunu za l. 1890 so določeni naslednji zneski za ceste na Kranjskem: 1. Za preložitev državne ceste med Novim Mestom in St. Jernejem, in sicer pri Zabji Vasi in Pikavi 12.000 gl.; 2. za preložitev Rateškega klanca ravno na tej cesti, prvi rok 10.000 gl.; 3. za preložitev Kapiteljskega klanca pri Novem Mestu prvi rok 12.000 gl.; 4. za preložitev Karlovske ceste pri Jugorjih, tretji rok 16.000 gl.

(Za vravnovo Save) na Kranjskem je v državnem proračunu določenih 60.000 gl.

(V Ljubljano) se je danes zjutraj pripeljal korni poveljnik vojvoda Virtemberški nadzorovat tukajšnje posadko.

(Iz Celja) se nam piše: Po Savinjski dolini je v sredo dné 21. t. m. opoldné razsajala huda nevihta. Pri Beleju na Lopati blizu Celja je strela požgala hlev. Padala je tudi gosta toča. Koliko in kje je škode napravila, zvedeli bomo še prehitro.

(Fem. baron Rodić.) ki je v sredo zvečer po dolgi bolezni umrl na Dunaji v 78. letu svoje dōbe, bil je cesarjev tajni svetovalec in član gospodske zbornice. Otrok je imel deset, od katerih živé trije sinovi in tri hčere. Jeden sinov je okrajni komisar v Dalmaciji, drugi častniški aspirant v Pulju, najmlajši je gojenec Terezijanuma.

(Iz lavantinske škofije.) Mil. knezoškof bodo delili sv. birmo v kozjanski dekaniji: Dné 7. junija v Podčetrtku, 8. na Polji, 9. pri sv. Petru pod sv. Gorami, 10. v Podsredi, 11. v Pilštajnu, 14. na Planini in 15. pri sv. Vidu tik Planine; v marenberški dekaniji: dné 21. junija v Breznu, 22. v Marenbergu, 23. v Pernicah in 24. na Muti; v dekaniji sv. Martina pri Slov. Gradci: dné 2. avgusta pri sv. Janži, 3. avgusta v Slov. Gradci, 4. v Starem Trgu, 5. pri sv. Martinu in 6. v Šentilji pod Turjakom. — Čast. g. J. Zadravec je premeščen od M. D. na Veliko in čast. g. M. Stole od sv. Ruperta k sv. Emi pri Podčetrtku.

(„Domači obrt Avstrije“) ali „Die Hausindustrie Oesterreichs“ slōve obsežna knjiga, katero je nemški spisal in dal na svetlo državni poslanec, dvorni svētnik prof. Exner, predsednik strokovnemu odboru za domači obrt. Ta knjiga je praveci komentar domačega obrtnega oddelka v kmetijski in gozdni izložbi na Dunaji. Delo, ki je namenjeno narodnim gospodarjem in socialistom kot kažipot k daljnim študijam, navaja vse one može kot sotrudnike, ki so se bodisi po poklicu ali kot amatēriji temeljito bavili z vprašanjem o razvoji ali ohranitvi obstoječega domačega obrta. Takó je n. pr. o Štirski in Koroški pisal g. Henrik grof Attems in deželni odbornik, ces. svētnik g. Murnik o Kranjski itd. Razprava o domačem obrtu Bosne in Ercegovine zavrēuje to povsem zanimljivo knjigo. V predgovoru tej knjigi piše dvorni svētnik Exner: „Državniki, kojim je nalog, bēdnim ljudskim vrstam na pomoč prispeti, čitajo naj to knjigo; spoznali bodo, da so doslej prezirali najubožnejše med ubogimi. Borba za obstoj nikjer skoro ni težavnejša, nego v delavnici seljaka. Ti pogrešajo še vse, česar podaje delavsko obrambeno zakonodajstvo tovarništvu in mestnim obrtom. Njemu so tudi skoro plodovi samohranitve zabranjeni. In vendar so ti od novodōbnega kulturnega življenja prognani ljudje često ohranitelji tradicij vseh kulturnih dōb. Naj ti listi budē in dramijo v najširjih krogih dejanjsko zanimanje za prekoristni domači obrt.“

(„Česká Stráž“) glasilo českih narodnih manjšin v obmejnih nemških krajih, priobčila je v svojih zadnjih dveh številkah slovensko povest „Na záduši“ (spisal Velimir) v českem prevodu od Svatové Horecké.

(Besedo) priredē dramatični diletantje goriške čitalnice v nedeljo dné 25. maja v Tolminu v čitalnični dvorani po naslednjem vspredu: 1. del: „Soča“, sp. S. Gregorčič; deklamacija. „V spanji“, vesela igra v enem dejanji. 2. del: „Zgubljeni raj“, sp. Koseski, deklamacija. „Srce je odkrila“, vesela igra v enem dejanji. Iz posebne prijaznosti poje domači pevski zbor. Začetek ob 1/2 9. uri zvečer. Vstopnina za osobo 30 kr.; otroci plačajo polovico. Ker je čisti dohodek namenjen revnim učencem in učenkam tolminske ljudske šole, sprejmó se hvaležno prostovoljni doneski.

Telegrami.

Lvov, 22. maja. Gališki deželni odbor je sklenil prepeljati truplo pesnika Mickiewicza iz Montmorencyja v Krakov.

Rim, 22. maja. Škof Strossmayer je bil včeraj od papeža sprejet.

Kraljevi Dvor, 23. maja. V Izerski dolini je štrajk končan; vojaki so se vrnili.

Bamberg, 23. maja. Nadškof je umrl.

Peterburg, 22. maja. General Černajev je zopet imenovan za člana vojnega sveta ter prideljen generalnemu štabu.

London, 23. maja. Pri banketu krojaške bratovščine je rekel Salisbury, da je v Afriki gotovejši mir, nego je bil kdaj. — V spodnji zbornici je Fergusson odklonil razgovor o obravnavah z Nemčijo zaradi Afrike ter rekel, da mora Anglija priznati napore drugih držav ter varovati svoje pravice.

Umrlí so:

V bolnišnici:

18. maja. Silvester Marušič, gostāč, 64 let, marasmus. — Peter Kmetič, sirota, 10 let, meningitis.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		barometra v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.		736.7	15.2	sl. svzh.	oblačno	0.70
22. u. pop.		735.7	24.4	sl. vzh.	oblačno	dež
9. u. zveč.		737.6	15.4	sl. vzh.	del. jasn.	

Srednja temperatura 18.3° za 0.3° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

23. maja.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	89 gl.	— kr.
Srebrna „ 5 1/2 „ 100 „ 16 „	89	75
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110	15
Papirna renta, davka prosta	101	05
Akcije avstr.-ogerske banke	966	—
Kreditne akcije	302	25
London	117	30
Francoski napoleonid.	9	34
Cesarski cekini	5	55
Nemške marke	57	67 1/2

Dve lepi

salonski opravi

(Salon-Garnitur)

so v ceno naprodaj.

Poizvé se iz prijaznosti pri g. Bonaču, knjigovezu, Poljanska cesta 10. (1)

OLJNATE BARVE

kositarških pušicah po pol in jeden kilo
priporoča najceneje

ADOLF HAUPTMANN,

tovarna oljnatih barv, laka in firneža

semeniško poslopje 6 LJUBLJANA semeniško poslopje 6.